

The Effects of Economic Factors on Finland's Foreign Policy towards the Russian Federation

Roxana Niknami¹

Assistant Professor, Regional Studies Department, Faculty of Law &
Political Science, University of Tehran

(Date received: 6 February 2022- Date approved: 8 June 2022)

Abstract

Introduction: Economic and trade relations between Russia and Finland have been transforming under the influence of global and regional trends. Russia has always emphasized its interest in enhancing mutually beneficial cooperation with Finland based on investments, technology transfer, industrial cooperation and increasing the share of non-resource non-energy goods in turnover. There is an interest in bringing high-tech and high-quality Finnish industrial products and providing them an opportunity to participate in large-scale public industrial projects. Russia is at the same time a substantial threat and opportunity in Finnish foreign policy. Finland's foreign policy towards Russia is based on two pillars: defense (the need for military deterrence) and economic (the need for broad relations). The main focus of the article is on this second pillar. In fact, so established and sacred was this pillar of foreign policy that the term 'Finlandisation' arose, many decades ago, as a description of when a country is induced to favour, or refrain from opposing, the interests of a more powerful country, despite not being politically allied to it. History and geography are two critical factors that have made Finland and Russia inherent economic partners. Finland's management of relations with Russia is a unique example that has set an example for many countries worldwide. The economic integration between Finland and Russia has occurred almost by itself without any tremendous public effort. However, determination in policy-making can help integrate Finland and Russia's economies even further. The complicated relations with Russia can be seen as Finland's historical dilemma: neighboring Russia but now a part of the West, Finland's

1. E-mail: niknami.roxana@ut.ac.ir

room for maneuver is not self-evident and requires constant management.

Research Question: All things considered, it begs the question in this regard, it begs the question how have economic factors affected the direction of Finland's foreign policy towards Russia? Examining the order of this process is also essential.

Research Hypothesis: This article hypothesizes that energy, along with trade in goods and services, are the most important economic variables that have led to the pursuit of resilience and normative strategies, resulting in mutual vulnerability in Finnish-Russian interactions.

Methodology (and Theoretical Framework if there are): The paper uses the theory of asymmetric interdependence based on Keohane and Nye vulnerabilities. Accordingly, the economy is sensitive to the extent that it is exposed to costs inflicted from the outside before policies are introduced to change the situation; it is vulnerable to the extent that it is exposed to costs inflicted from the outside after policies have been applied. If outside costs can be imposed on a country in the form of higher prices for a commodity that is important to its economy, for instance, oil, then that country is sensitive. Suppose the country has some means to change this situation, either by switching its source of imports using trade sanctions in some way by military force. Then it is not vulnerable. If prices of these commodities go up and the country can do nothing about it, it is both sensitive and vulnerable. This distinction can be beneficial when dealing with economic interdependence. Descriptive statistics are brief descriptive coefficients that summarize a given data set, which can represent the entire population or a sample of a population. The research method is a combination of descriptive statistics and field research. Descriptive statistics are broken down into measures of central tendency and measures of variability (spread). Descriptive statistics, in short, help describe and understand the features of a specific data set by giving short summaries about the sample and measures of the data.

Results and discussion: Russia offer significant opportunities for the Finnish business sector. Finland's trade has overgrown in the 2000s, and Russia is becoming Finland's most important trade partner.

Conclusion: The study's findings suggest that Russia is using energy to advance its policies towards Finland with a geo-economics approach. Finland is also vulnerable in trade in goods, but it has the upper hand in services. The sum of these two constants has led to

interdependence in the relationship between them. Besides Finnish Russian trade's development, the business between the two affects more. Among the other cities in the development corridor, Finnish knowledge and competitiveness help Northern Europe's economic development. A recession outcome would need an escalation in war and/or more severe deterioration in energy and raw material markets. Nonetheless, growth will decline and inflation will spike.

Keywords: Energy, Baltic-Nordic, trade, services, foreign politics, Finland

عوامل اقتصادی مؤثر بر جهت‌گیری سیاست خارجی فنلاند

در برابر فدراسیون روسیه

رکسانا نیکنامی*

استادیار، گروه مطالعات منطقه‌ای، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۷ - تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۳/۱۸)

چکیده

روسیه هم‌زمان تهدید و فرصتی مهم در سیاست خارجی فنلاند محسوب می‌شود. راهبرد سیاست خارجی فنلاند در برابر روسیه بر دو رکن دفاعی (لزوم بازدارندگی نظامی) و اقتصادی (لزوم روابط گسترده) بنا شده است. تمرکز اصلی در این نوشتار بر رکن دوم است. تاریخ و جغرافیا، دو عامل مهمی هستند که فنلاند و روسیه را به شریک‌های اقتصادی ذاتی تبدیل کرده‌اند. در اینجا این پرسش مطرح است که عوامل اقتصادی چگونه بر جهت‌گیری سیاست خارجی فنلاند در برابر روسیه تأثیر گذاشته‌اند؟ بررسی نظم برآمده از این فرایند نیز اهمیت دارد. در پاسخ، این فرضیه مطرح می‌شود که انرژی در کنار تجارت کالا و خدمات مهم‌ترین عناصر اقتصادی هستند که سبب پیگیری راهبردهای مدارا و هنجاری و در نتیجه، ایجاد آسیب‌پذیری دوجانبه در روابط فنلاند و روسیه شده است. در این نوشتار برای آزمون فرضیه از نظریه وابستگی متقابل نامتقارن مبتنی بر آسیب‌پذیری کوهن و نای بهره برده‌ایم. روش پژوهش نیز ترکیب آمار توصیفی و مشاهده میدانی است. دستاوردهای پژوهش نشان می‌دهد که روسیه با رویکردی ژئواکونومیک از انرژی برای پیشبرد سیاست‌های خود در برابر فنلاند استفاده می‌کند. در حوزه تجارت کالا نیز فنلاند در وضعیتی آسیب‌پذیر قرار گرفته است؛ در مقابل، در خدمات دست بالا را دارد. به‌ویژه به‌وسیله مؤلفه ترازیت کالا، روسیه را در وضعیت ضعف قرار داده است. مجموع این دو ایستار، سبب شکل‌گیری وابستگی متقابل در روابط میان دوطرف شده است.

واژگان اصلی: انرژی، بالتیک-نوردیک، تجارت، خدمات، روسیه، سیاست خارجی، فنلاند.

مقدمه

فنلاند کشوری با موقعیت راهبردی مهم در شمال اروپا است. این کشور جمعیت اندک (۵,۵ میلیون نفر) و مساحتی گسترده (۳۳۸ هزار کیلومتر مربع) دارد. فنلاند طولانی‌ترین مرزهای خشکی اتحادیه اروپا و روسیه محسوب می‌شود. از این نظر در روابط بین‌المللی قدرت اهمیت امنیتی و ژئوپلیتیکی دارد. اقتصاد فنلاند بر مبنای رقابت‌پذیری، مهارت بالای نیروی کار و نوآوری‌های دیجیتال ساخته شده است. بنابر قانون اساسی فنلاند، سیاست خارجی و دموکراسی باید در خدمت رشد اقتصادی پایدار باشد. در برنامه حکومت آمده است که تا سال ۲۰۲۵، فنلاند باید به کشوری مبتکر و امن تبدیل شود که در آن، همه احساس امنیت کنند (Finnish Government, 2016: 6). این تأکیدها نشان می‌دهد مسائل اقتصادی تا چه حد برای منافع ملی این کشور مهم است.

پیشینه روابط دوجانبه فنلاند و روسیه طولانی است. این کشور در گذشته، مستعمره روسیه بود. پیوسته‌سازی فنلاند به خاک روسیه حدود نیم قرن یعنی از سال ۱۸۰۹ تا سال ۱۹۱۷ به طول انجامید. در این دوران هر دو دولت وارد انقلاب صنعتی اول شدند. در اوایل قرن بیستم سطح میانه‌ای از توسعه در روسیه و فنلاند رخ داد؛ بنابراین دست‌کم در مراحل اولیه انقلاب صنعتی، هر دو کشور مسیر مشترکی را طی کردند؛ اما بخش زیادی از افتخارهایی که فنلاند به‌دست‌آورد مانند اقتصاد پست‌مدرن، نظام آموزشی برتر جهان، استانداردهای بالای زندگی از سال ۱۹۱۷ و پس از استقلال، میسر شد. پس از جنگ جهانی اول و رویارویی فنلاند و شوروی، این کشور محکوم به پرداخت غرامت سنگینی به مسکو شد. نیاز به تأمین کالاهای مورد نیاز شوروی به‌عنوان بخشی از غرامت جنگی، به ایجاد شاخه‌های جدید صنایع خاص صادراتی مانند صنایع الکترومکانیکی و کشتی‌سازی منجر شد که خود در بافت اقتصادی فنلاند تأثیر گذاشت.

امروزه فنلاند نمونه برتر کشوری است که از اقتصاد منابع پایه به‌سوی اقتصاد دانش‌پایه حرکت می‌کند و تأکید زیادی بر صنایع سنگین و خدمات دارد. اقتصاد این کشور وابسته به بخش ارتباطات و به‌ویژه شرکت نوکیا است. هرچند بحران مالی سال ۲۰۰۸ سبب سقوط صادرات شرکت نوکیا شد؛ این مسئله مانع شرکت‌های کوچک و متوسط فناوری برای ادامه مسیر نشد. این ساختار اقتصادی نیازمند منابع اولیه است. روسیه با توجه به منابع طبیعی عظیم خود همواره به‌عنوان تأمین‌کننده اصلی مواد خام و همچنین بازاری مهم برای کالا و خدمات فنلاند مطرح بوده است. سطح بالای همکاری اقتصادی میان فنلاند و روسیه با دو ساختار اجرایی پیش می‌رود:

- کمیسیون میان‌حکومتی فنلاند-روسیه برای همکاری اقتصادی:^۱ با حضور معاون نخست‌وزیر روسیه و وزیر تجارت خارجی فنلاند؛
- کمیسیون میان‌حکومتی در مورد همکاری‌های فرامرزی:^۲ با شرکت معاون وزیر توسعه اقتصادی روسیه و وزیر حمل‌ونقل و ارتباطات فنلاند؛
- با توجه به آنچه گفتیم؛ این پرسش مطرح می‌شود که عوامل اقتصادی چگونه بر جهت‌گیری سیاست خارجی فنلاند در برابر روسیه تأثیر داشته‌اند؟ از دید بسیاری از پژوهشگران از جمله هیسکی هاگالا (۲۰۱۰) سیاست خارجی فنلاند در برابر روسیه سه بُعد اساسی دارد:
- راهبرد موازنه: ایجاد موازنه در حضور نظامی روسیه در شمال اروپا از راه توانمندی دفاعی معتبر؛
- راهبرد مدارا و دوری از هرگونه تنش در روابط با روسیه از راه سطح بالای روابط اقتصادی و پرهیز از حساسیت‌زایی سیاسی: برای نمونه تا پیش از بحران اوکراین در سال ۲۰۲۲، عضو نبودن فنلاند در ناتو در همین زمینه تفسیر می‌شد؛
- راهبرد تقویت هنجارها و نهادها با وارد کردن روسیه به سازوکارهایی مانند اتحادیه اروپا، شوراهای منطقه‌ای نوردیک، شورای اروپا و حتی ناتو (Haukkala, 2010).
- تأکید نوشتار حاضر در جهت راهبرد دوم و سوم قرار می‌گیرد؛ بنابراین مهم است که فنلاند چگونه با ابزارهای اقتصادی روابط دشوار خود با روسیه را مدیریت می‌کند. در پاسخ این فرضیه طرح می‌شود که انرژی در کنار تجارت کالا و خدمات مهم‌ترین عناصر اقتصادی هستند که سبب پیگیری راهبردهای مدارا و هنجاری و در نتیجه ایجاد آسیب‌پذیری دوجانبه در تعاملات فنلاند و روسیه شده‌اند. به بیانی، اگر سیاست خارجی فنلاند در مورد روسیه دارای دو بازوی دفاعی و اقتصادی باشد؛ تمرکز نوشتار حاضر بر بازوی دوم قرار گرفته است. برای بررسی فرضیه، از نظریه وابستگی متقابل رابرت کوهن و جوزف نای استفاده شده است. روش پژوهش بر مبنای آمار توصیفی^۳ و مشاهده میدانی است. پس از بررسی پیشینه و چارچوب نظری پژوهش، تک‌تک شاخص‌های متغیر مستقل بیان و تأثیر این شاخص‌ها بر جهت‌گیری روابط بررسی می‌شود.

پیشینه پژوهش

به دلیل شرایط حاکم بر فضای دانشگاهی فنلاند، نگاه به روابط با روسیه همواره در قالب دیدگاه و تحلیل تاریخی انجام شده است. در مورد آن دسته از آثار محدودی که در حوزه

1. The Finnish-Russian Intergovernmental Commission for Economic Cooperation
2. The Intergovernmental Commission on Cross-Border Cooperation
3. Descriptive statistics

روابط بین‌الملل نوشته شده‌اند، به دلیل شرایط ژئواستراتژیک ویژه کشور و ۱۳۴۰ کیلومتر مرز مشترک با روسیه، تأکید اصلی بر بعد دفاعی و امنیتی بوده است؛ اما در این میان آثار درخشانی را نیز می‌توان یافت که از نظر اقتصادی به این مهم پرداخته‌اند.

زیماسکی^۱ (۲۰۱۸) معتقد است که روسیه برای فنلاند به صورت هم‌زمان یک فرصت و تهدید سیاسی اقتصادی است. از این رو، محور اصلی سیاست خارجی فنلاند، بر رکن همکاری‌های سیاسی و اقتصادی می‌چرخد. او تجارت، بخش انرژی و ترانزیت را سه عنصر تهدید-فرصت اقتصادی روسیه برای فنلاند می‌داند. فدروف^۲ و همکاران (۲۰۱۶) به روابط اقتصادی میان روسیه و فنلاند در قالب مجموعه‌بالتیک می‌نگرند. آن‌ها با استفاده از روش خوشه‌منطقه‌ای، بالتیک را زیرسیستم اتحادیه اروپا در نظر می‌گیرند. نتیجه پژوهش نشان می‌دهد که بعد از بحران اوکراین روابط اقتصادی روسیه با این منطقه بیشتر از هر زیرسیستم دیگری در اتحادیه اروپا آسیب دیده است.

در میان آثار موجود، تجارت، مهم‌ترین عنصر اقتصادی مورد مطالعه است. تجارت کالا و خدمات در آثار بسیاری بررسی شده است. پایه^۳ (۱۹۹۳) از متقدم‌ترین نویسندگانی است که به این موضوع ورود کرده است. او از پیشینه تجاری دوطرف پیش از جنگ جهانی اول آغاز می‌کند و به دوران اتحاد شوروی می‌رسد. مطالعه او بیشتر در بستر تاریخی پیش می‌رود. در این دوره زمانی، شوروی با اختلاف زیاد نسبت به کشورهای اروپایی، شریک اول تجاری فنلاند محسوب می‌شد. تکاچنکو^۴ (۲۰۱۹) در پژوهش خود به روابط سنتی بخش تجاری شهر سنت پترزبورگ با فنلاند، به دلیل نزدیکی جغرافیایی تمرکز کرده است. هدف نوشتار وی کشف مسیرهای خروج از بحران میان اتحادیه اروپا و روسیه برای فنلاند است. تأکید او بر دو متغیر تجارت و ترانزیت است.

جاکوبسن (۲۰۰۶) نیز به مسئله تجارت میان روسیه و فنلاند پس از جنگ جهانی دوم پرداخته است. او معتقد است پس از جنگ، جهان غرب، فنلاند را در دامن روسیه رها کرد و فنلاند مثل یک گرگ تنها به حیات خود ادامه داد. این مسئله سبب شد، این کشور به صورت غریزی مدیریت روابطش با همسایه قوی خود را بیاموزد. تحکیم روابط تجاری از مهم‌ترین ابزارهای فنلاند در این مسیر بود. این مسئله سبب شد، سقوط شوروی، ضربه مهلکی برای اقتصاد فنلاند باشد و رکود برآمده از آن چند سال طول بکشد (Jakobson, 2006). از دیگر پژوهش‌های این نوع می‌توان به وینکورو و همکاران (۲۰۰۵)، میلر و هانولا (۲۰۱۰)، ساری و

1. Szymaski
2. Fedorov
3. Hjerpe
4. Tkachenko

همکاران (۲۰۱۷)، لدیهو و هیلمولا (۲۰۲۰) و سودر هولم و همکاران (۲۰۱۵) اشاره کرد. هاینن در فصلی از کتاب آندریس و روستاک (۲۰۱۴) به ابعاد مختلف منافع سیاست خارجی فنلاند در مسیر شمالگان پرداخته و آن را از عوامل شکل دهنده به سیاست خارجی فنلاند در برابر روسیه می‌داند.

از نوشتارهای مهم در مورد نقش متغیر انرژی در سیاست خارجی فنلاند در برابر روسیه، می‌توان به مقاله یاسکلاین^۱ و همکاران (۲۰۱۸) اشاره کرد. آن‌ها به مسئله امنیت انرژی در اروپا می‌پردازند و فنلاند را برای مطالعه موردی انتخاب کرده‌اند. از دید آن‌ها در مطالعات امنیت انرژی، همواره بر مناقشه‌های جاری بر سر امنیت عرضه گاز تأکید شده است. در حالی که با وجود سطح بالای امنیتی بودن، این موضوع در روابط فنلاند و روسیه، مناقشه برانگیز نیست و بیشتر متکی بر وابستگی متقابل است. سپس نتیجه می‌گیرد که به دلیل همین وابستگی، واردات انرژی از فنلاند تهدید امنیتی نیست و نخواهد بود. دیگران مانند توتک^۲ و همکاران (۲۰۲۰) و لمپینن^۳ (۲۰۱۹) از همین رویکرد بهره برده‌اند. اوچاو و گور^۴ (۲۰۱۵) به تعاملات دو کشور در حوزه الکتریسیته می‌پردازند. آن‌ها معتقدند بی‌اعتمادی به واردات برق از روسیه، سبب حرکت فنلاند به سوی تقویت منابع راهبردی شده است.

چارچوب نظری و روش پژوهش

روسیه و فنلاند در طول تاریخ دو رقیب ذاتی برای یکدیگر بوده‌اند. هنوز هم به دلیل تهدید بالقوه روسیه، خدمت سربازی در فنلاند اجباری است و این کشور از تقویت سیاست دفاعی امنیتی مشترک اتحادیه اروپا حمایت می‌کند. مسئله تهدید روسیه به روشنی در همه اسناد امنیتی فنلاند آمده است. حتی مانورهای نظامی مشترکی نیز با ناتو و آمریکا در دریای بالتیک داشته است. با وجود این، فنلاند نمونه کشوری موفق اجرای نظریه وابستگی متقابل نامتقارن است. منظور این نوشتار از وابستگی متقابل نامتقارن، تعریف جدید کوهن و نای از آن است.

از دید کوهن و نای، وابستگی متقابل در سیاست جهانی به وضعیتی اشاره می‌کند که بین کشورها یا بازیگران داخلی کشورهای مختلف تأثیرگذاری متقابل وجود دارد. این تأثیرگذاری بیشتر از مبادلات بین‌المللی ریشه می‌گیرد (Sabbaghian and Rasooli, 2021: 182). برای نمونه، فنلاند که بخش زیادی از انرژی خود را از روسیه وارد می‌کند؛ به این جریان مستمر وابستگی دارد. در مقابل، روسیه نیز که بیشتر، لوله‌های بزرگ آهنی و کائولینیت از فنلاند وارد می‌کند نیز وابسته است.

1. Jääskeläinen
2. Tutak
3. Lempinen
4. Ochoa and Gore

در ادبیات کلاسیک نوگرایان، وابستگی متقابل به وضعیتی اشاره دارد که با نفع دوسویه همراه است؛ یعنی زمانی که خطر کاربرد نظامی، ضعیف و سطح منازعه پایین است؛ اما از نظر کوهن و نای، روابط مبتنی بر وابستگی متقابل همواره هزینه دارد؛ زیرا استقلال عمل را محدود می‌کند. هیچ تضمینی وجود ندارد که روابطی که مبتنی بر وابستگی متقابل برآورد می‌کنیم، متضمن نفع دوطرفه باشد (Keohane and Nye, 2021:22). البته فقط افزایش کمی پیوندهای متقابل مورد نظر نیست؛ بلکه جنبه‌های کیفی آن نیز مهم است. وابستگی متقابل اقتصادی در کنار سازمان‌های بین‌المللی و مردم‌سالاری می‌تواند موفق عمل کند (Niknami, 2019: 255).

برای تجزیه و تحلیل هزینه‌ها و فواید روابط مبتنی بر وابستگی متقابل، دو دیدگاه متفاوت وجود دارد. دیدگاه اول بر منافع یا زیان‌های مشترک طرف‌ها و دیدگاه دوم بر منافع نسبی و مسائل توزیعی تکیه می‌کند. تأکید کوهن و نای بر نوع دوم است؛ زیرا بسیاری از مسائل سیاسی تعیین‌کننده وابستگی متقابل، درباره مسئله قدیمی سیاست دور می‌زند: «چه کسی، چه چیزی را به دست می‌آورد؟» (Keohane and Nye, 2021: 22). بنابراین همیشه امکان تبدیل همکاری به تعارض حتی در الگوی مبتنی بر وابستگی نیز وجود دارد. همچنین وابستگی متقابل به معنی وابستگی دوطرفه برابر نیست. تقارن‌نداشتن در وابستگی، زمینه کاربست نفوذ بازیگران بر یکدیگر را فراهم می‌کند. بازیگرانی که وابستگی کمتری دارند؛ می‌توانند از وابستگی متقابل به‌عنوان عامل قدرت در چانه‌زنی و شاید تأثیرگذاری بر مسائل دیگر استفاده کنند. در واقع، امکان تقارن یا وابستگی محض بسیار کم است (Keohane and Nye, 2021: 23).

رابطه فنلاند و روسیه به دلیل تفاوت در سطح قدرت، نامتقارن است. برای درک نقش قدرت در وضعیت وابستگی متقابل باید دو جنبه حساسیت^۱ و آسیب‌پذیری^۲ را از هم جدا کنیم. حساسیت به معنای درجه تأثیرپذیری در درون یک چارچوب سیاستی است. حساسیت نه تنها براساس اندازه جریان‌های موجود بین کشورها بلکه براساس آثار هزینه‌دار تغییرهای مبادلات بر دولت‌ها سنجیده می‌شود (Keohane and Nye, 2021: 24). اما نکته این است که اهمیت آسیب‌پذیری متقابل بیش از حساسیت است. در آسیب‌پذیری بر بازیگران تعیین‌کننده شرایط ثابت یا قواعد بازی تکیه می‌شود؛ بنابراین در یک وابستگی متقابل نامتقارن یک طرف می‌تواند نسبت به دیگری حساس و دیگری نسبت به او آسیب‌پذیر باشد (Jääskeläinen, and et al., 2018: 5).

نمونه این وابستگی متقابل نامتقارن در شیوه تأثیرپذیری فنلاند از دو بحران اوکراین و تحریم روسیه توسط اتحادیه اروپا دیده می‌شود. به دلیل حجم بالای روابط اقتصادی فنلاند با روسیه، این کشور بیشترین میزان هزینه‌ها از تحریم‌های اتحادیه اروپا را متحمل شد. اقتصاد

1. Sensitivity
2. Vulnerability

فنلاند به طور کامل به شوک‌های خارجی وارد شده بر اقتصاد روسیه حساس است. در مقابل، محدود شدن روابط با خروج سرمایه فنلاند از روسیه و کاهش ارزش روبل همراه بود. افکار عمومی روسیه نسبت به تعاملات با فنلاند تأکید زیادی دارد. در مقابل، افکار عمومی فنلاند به ویژه پس از بحران سال ۲۰۲۲ نسبت به روسیه بدبین است. به بیانی، تقارن‌نداشتن در وابستگی به سود فنلاند در بعد اجتماعی منعکس شده است. فنلاند با خدمات نیز تا حد زیادی روسیه را نسبت به خود آسیب‌پذیر کرده است.

در نتیجه، نوع وابستگی متقابل میان فنلاند و روسیه از نوع وابستگی متقابل نامتقارن مبتنی بر آسیب‌پذیری است. آسیب‌پذیری متقابل دارای جنبه راهبردی است که حساسیت متقابل آن را ندارد. با این حال، استفاده از آسیب‌پذیری اقتصادی یا اجتماعی سیاسی با مخاطره همراه است. راهبردهای استفاده از وابستگی متقابل ممکن است به به‌کارگرفتن راهبردهای متقابل بینجامد. باید همیشه توجه کرد که قدرت نظامی از این نظر بر قدرت اقتصادی غلبه دارد که ابزار اقتصادی به تنهایی ممکن است در مقابل استفاده جدی از قدرت نظامی مؤثر نباشد؛ بنابراین حق استفاده از وابستگی متقابل نامتقارن در یک حوزه عمومی غیرنظامی می‌تواند خطر عمل متقابل نظامی را دربر داشته باشد (Keohane and Nye, 2021: 29). نتیجه اینکه تحلیل سیاسی وابستگی متقابل با این اندیشه شروع می‌شود که آسیب‌پذیری متقابل به منزله منابع قدرت بین بازیگران است.

وابستگی اقتصاد فنلاند به بازار روسیه سبب شده است روابط مثبت سیاسی با روسیه برای این کشور مهم باشد. هرگونه تنش میان مسکو و هلسینکی یا مسکو و بروکسل به اقتصاد فنلاند آسیب می‌زند. به دلیل وجود وابستگی متقابل راهبردی، هرگونه بحران در یک طرف نیز به دیگری آسیب وارد می‌کند (Szymaski, 2018: 20).

استفاده از وابستگی متقابل می‌تواند ابزار قدرت باشد. قدرت به معنای منابع یا توانایی بالقوه با قدرت به معنای تأثیرگذاری بر پیامدها متفاوت است؛ بنابراین مسئله تبدیل در فرایند چانه‌زنی سیاسی مهم است. فنلاند در جریان بحران سال ۲۰۲۲ می‌کوشد از این وابستگی و آسیب‌پذیری روسیه برای رسیدن به پیامدی متفاوت (عضویت در ناتو) بهره‌برداری کند. یکی از مهم‌ترین علت‌های این موضوع آن است که تعهد دولت ضعیف‌تر (فنلاند) به مراتب بیشتر از تعهد طرف قوی‌تر (روسیه) است. در نتیجه، بازیگر وابسته‌تر (فنلاند) قدرت تحمل بیشتری دارد. در سطح سیاسی نظامی تلاش روسیه برای کاربست نفوذ بر فنلاند در همین زمینه است. با توجه به آنچه گفته شد؛ تلاش در نوشتار حاضر این است که با توجه به نظریه وابستگی متقابل نامتقارن مبتنی بر آسیب‌پذیری، چگونگی تأثیر عوامل اقتصادی در شکل‌گیری وابستگی و در نتیجه جهت‌دهی به سیاست خارجی فنلاند را بررسی کنیم. برای این کار، تأثیر سه عامل انرژی، تجارت کالا و خدمات در این حوزه را مطالعه می‌کنیم.

روش پژوهش، ترکیبی از آمار توصیفی و مشاهده میدانی است. در آمار توصیفی اطلاعات حاصل از یک گروه، همان گروه را توصیف می‌کند و اطلاعات به دست آمده به دسته‌های مشابه تعمیم داده نمی‌شود. به طور کلی از سه روش در آمار توصیفی برای خلاصه‌سازی داده‌ها استفاده می‌شود: استفاده از جدول‌ها، نمودارها و محاسبه مقادیری ویژه که نشان‌دهنده ویژگی‌های مهمی از داده‌ها باشند. نوع آمار استفاده شده نیز از نوع رسمی ثانویه است. در موضوع‌های مربوط به اقتصاد کلان منابع رسمی ثانویه به دلیل حجم جامعه آماری و عمقشان بسیار مهم هستند. این داده‌های انباشتی به ما در تلاشمان در شناسایی روندها و پیش‌بینی کمک می‌کند؛ بنابراین داده‌های انباشتی از میانگین جامعه به دست می‌آید و ویژگی ذاتی هر مؤلفه در اثر فرایندها تعدیل می‌شود (Harrison, 2019: 114).

انرژی

فنلاند صنعتی‌ترین کشور شمال اروپا است. مصرف انرژی در فنلاند به دلیل آب‌وهوای سرد و صنایع انرژی‌بر، بسیار بالا و دو برابر میانگین اتحادیه اروپاست (جدول ۱). از سوی دیگر این کشور در عمل منابع سوخت فسیلی و اورانیوم ندارد. در نتیجه، مجبور است انرژی مورد نیاز خود را از روسیه وارد کند. مصرف کل انرژی فنلاند در سال ۲۰۲۰ حدود ۱،۲۸ میلیون تراژول بود که نسبت به سال پیش ۶ درصد کاهش را نشان می‌دهد (Statistics Finland, 2021).

جدول ۱. مصرف انرژی بر اساس منبع در فنلاند (۲۰۲۰)

منبع	سال ۲۰۲۰	تغییر سالانه	درصد از مصرف انرژی
نفت	۲۷۰/۵۱۸	-۶	۲۱
زغال سنگ	۷۰/۹۹۳	-۲۲	۶
گاز طبیعی	۷۰/۴۷۴	-۴	۶
انرژی هسته‌ای	۲۴۳/۹۰۷	-۲	۱۹
واردات برق	۵۳/۸۱۷	-۲۵	۴
انرژی آبی	۵۶/۱۸۸	+۲۸	۴
انرژی بادی	۲۸/۱۱۰	+۳۰	۲
زغال سنگ نارس	۴۲/۴۸۹	-۲۵	۳
چوب	۳۵۶/۲۸۱	-۶	۲۸
دیگر	۸۴/۵۵۴	-۲	۷
کل	۱/۲۷۷/۳۲۹	-۶	۱۰۰

Source: (Finland Energy Information, 2022)

فنلاند کل گاز مصرفی خود را مستقیم از روسیه وارد می‌کند. در سال ۲۰۰۶ روسیه ۱۲ درصد نیاز انرژی این کشور را تأمین می‌کرد (Kunz, 2018: 10). در بازار کلی واردات انرژی به فنلاند ابتدا روسیه و بعد سوئد و نروژ پیشتاز هستند. در جدول ۲ آمار واردات انرژی از روسیه آمده است.

جدول ۲. واردات انرژی از روسیه در سال ۲۰۲۰

منبع	واحد اندازه‌گیری	حجم
زغال سنگ	۱۰۰۰ تن	۳۳۲،۱
گاز طبیعی	میلی متر مکعب	۱۵۰۰
نفت	هزارتن	۵۰۹،۱۱
زغال سنگ نارس	هزارتن	۲۹
چوب	هزارتن	۲۴۱
انرژی هسته‌ای	یکای بریتانیایی حرارت	۲۱
برق	تراوات در ساعت	۳
کل	میلیون یورو	۴۶۱،۳

Source: (Statistics Finland, 2021: 51)

نکته مهم در مورد تعامل انرژی میان روسیه و فنلاند این است که برخلاف کشورهای اروپای شرقی مسئله امنیتی شدن انرژی در فنلاند رخ نداده است. نفت خام بخش بزرگی از انرژی وارداتی از روسیه را تشکیل می‌دهد که امکان جایگزین کردن آن با تولید دیگر کشورها وجود دارد، اما انجام این کار در مورد گاز طبیعی دشوار است. صادرات گاز، سهم قابل توجهی از تولید ناخالص ملی روسیه را تشکیل می‌دهد و اقتصاد روسیه به شدت به تقاضای جهانی گاز و قیمت آن وابسته است. در نتیجه، نوعی وابستگی متقابل میان روسیه و فنلاند در حوزه انرژی مشاهده می‌شود. البته رویکرد روسیه به انرژی بیشتر امنیتی است تا اقتصادی.

در همین زمینه، زمانی که مسئله عضویت فنلاند در ناتو پس از حمله به اوکراین مطرح شد، روسیه از این ابزار برای زیر فشار قراردادن هلسینکی بهره برد. در ۲۲ مه ۲۰۲۲، روسیه عرضه گاز طبیعی خود به فنلاند را به دلیل رویگردانی هلسینکی از پرداخت هزینه آن به روبل قطع کرد. شرکت توزیع گاز فنلاند، گازوم^۱ برای این اقدام آماده بود و بلافاصله گاز را از راه خط لوله بالتیک-کانکتور^۲ در ساحل جنوبی فنلاند به پالادیسکی^۱ استونی متصل کرد

1. Gasum

2. Balticconnector

(Yle, 2022). درست است که ۹۰ درصد گاز وارداتی فنلاند از روسیه می‌آید، اما همان‌طور که در جدول ۲ مشخص است، ۶ درصد از کل سبد انرژی کشور را تشکیل می‌دهد. شرکت گازگراید اعلام کرده است فنلاند قراردادی ۱۰ ساله با شرکت اکسلریت انرژی آمریکا برای اجاره کشتی انتقال گاز مایع امضا کرده است (Yle, 2022)

نقشه ۱. مسیر بالتیک کانکتور

Source: (Offshore, 2019)

از دهه ۲۰۰۰ فنلاند خواستار کاهش وابستگی به گاز روسیه شده است. هلسینکی در سال ۲۰۱۵ سهام گازوم را خرید که انحصار گاز فنلاند را در دست دارد و تنها از گازپروم خرید می‌کند. در نتیجه، ۱۰۰ درصد سهام گازوم فنلاندی شد. طرح بالتیک کانکتور که با هدف متصل کردن شبکه گاز استونی و فنلاند از سال ۲۰۲۰ شروع شد؛ به فنلاند امکان متنوع‌سازی منابع انرژی را می‌دهد (EC, 2022). به این علت دست دولت در سیاست‌گذاری انرژی باز است که در فنلاند بیشتر شرکت‌های انرژی، دولتی هستند (Tynkkyne, Pynnöniemi, and Höysniemi, 2017: 4). شرکت نفتی دولتی فنلاند به نام «فورتوم»^۲ هشت نیروگاه برق حرارتی در مرکز روسیه، نیروگاه‌های آبی و حرارتی در شمال غربی روسیه و یک مزرعه بادی در «اولیانوسکی»^۳ دارد.

پوشش فلز لوله‌ها که در طرح نورد استریم ۲ استفاده می‌شود در دو بندر فنلاند، یعنی هامینا-کوتکا^۴ و گورهار^۵ انجام شده است و در همان‌جا انبار شده‌اند. در نیمه سال

1. Paldiski
2. Fortum
3. Ulyanovsky
4. Hamina-Kotka
5. Koverhar

۲۰۱۸، شرکت فورتوم بیشتر سهام شرکت آلمانی یونیپر^۱ را خرید که یکی از شریک‌های اصلی طرح بود (Szymaski, 2018: 17). نورد استریم ۱ و ۲ (که هیچ‌کدام به زنجیره تأمین گاز فنلاند وصل نمی‌شوند) فقط به دلیل ملاحظات محیط زیستی با مخالفت در سطح دیپلماتیک و سیاسی روبه‌رو شده است؛ اما در عمل شرکت‌های دولتی پشتیبان آن هستند (Jääskeläinen and et al, 2018: 2).

بیشتر انرژی وارداتی در فنلاند، صرف تولید برق می‌شود؛ بنابراین همواره رابطه مستقیمی میان تولید برق داخلی و سیاست انرژی دولت دیده می‌شود. بنابر سند راهبرد ملی انرژی و تغییر اقلیم فنلاند^۲ قرار است این کشور تا آخر سال ۲۰۳۰ در تولید انرژی برق به خودکفایی کامل برسد، اما با توجه به دو خط انتقال فرامرزی جدید که میان سوئد و فنلاند در دست‌ساخت است و وابستگی فنلاند به واردات برق، احتمال دارد این عدد تا سال ۲۰۳۰ افزایش یابد (Jääskeläinen and et al, 2018: 543). روسیه در جریان بحران سال ۲۰۲۲ از این کارت نیز استفاده کرد. در ۱۱ مه ۲۰۲۲، مسکو صادرات مستقیم برق به فنلاند را قطع کرد که تأمین‌کننده ۱۰ درصد نیاز کشور بود. در نتیجه این اقدام، هزینه برق در فنلاند به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش یافت (Yle, 2022).

حوزه انرژی هسته‌ای نیز همکاری‌های سطح بالایی میان دو کشور شکل گرفته است و شاهد وابستگی متقابل میان دوطرف هستیم. شرکت «روساتوم»^۳ در حال ساخت یک رآکتور هسته‌ای جدید در هانیهکیوی و پیهاییوکی^۴ است. این رآکتور طرحی بحث‌برانگیز بوده است و قرار بود تا سال ۲۰۲۴ به بهره‌برداری برسد. طرح می‌تواند ۱۰ درصد نیاز انرژی فنلاند را تأمین کند. در حال حاضر این طرح نماد همکاری دو کشور در بخش انرژی محسوب می‌شود (Szymaski, 2018: 16). همچنین تنش‌های سیاسی بر سر اعتمادنا داشتن به روسیه در داخل فنلاند را آشکار کرد. در مه ۲۰۲۲، هلسینکی ساخت این رآکتور را متوقف کرد.

شرکت‌های فنلاندی در بخش انرژی روسیه سرمایه‌گذاری‌های کلانی کرده‌اند که موضوع مهمی در وابستگی متقابل دوطرف است. تغییر موضع شرکت فنلاندی فورتوم در مورد مشارکت در طرح فنوئیما^۵ شاهدی بر این موضوع است. فورتوم ابتدا مایل به همکاری با روساتوم نبود؛ ولی وقتی مشکل اطمینان‌یافتن از بیشتر سهام شرکت‌های مستقر در اتحادیه اروپا پیش آمد (شرط اتحادیه اروپا مبنی بر اینکه ۶۰ درصد سهام فنوئیما باید برای طرف اروپایی باشد) و فشارهای سیاسی آشکار شد؛ فورتوم که دارایی‌های فراوانی در روسیه داشت

۱. Uniper: این شرکت مالک ۵ نیروگاه برقی روسیه نیز هست.

2. National Energy and Climate Strategy of Finland
3. Rosatom
4. Hanhikivi and Pyhäjoki
5. Fennovoima

به این کنسرسیوم پیوست. فورتوم میلیاردها یورو در حوزه برق و گرمایش در اورال مرکزی سرمایه‌گذاری کرده است.

نکته مهم این است که در جهت هدف‌های ژئواکونومیک روسیه، هدف اصلی روس‌اتم در این طرح دستیابی به مهر تأیید یک مرجع غربی مهم یعنی سازمان ایمنی تابشی و هسته‌ای^۱ فنلاند بود. مقام‌های فنلاند در مسئولیت‌پذیری و سخت‌گیری شهرت جهانی دارند. بنابراین تأیید این نهاد رزومه درخشانی برای روس‌اتم محسوب می‌شد که با آن می‌تواند مشتریان دیگری در سراسر جهان را جذب کند (Martikainen, Pynnöniemi and, Saari, 2016: 6). در واقع روسیه با یک تیر دو نشان زده است: هم منافع اقتصادی خود را تضمین کرده و هم موفق به بیشینه‌سازی منابع سیاسی شده است. این طرح نشان می‌دهد که چگونه روسیه ژئواکونومی را عملیاتی کرد. تصمیم فورتوم نیز بنیانی سیاسی داشت. بعد از حمله دوم به اوکراین، فعالیت فورتوم در نیروگاه‌های برق روسیه با چالش روبه‌رو شد. از آنجا که استان‌ها سهم زیادی در فورتوم دارند؛ این موضوع ممکن است منجر به خسارت مالی زیادی برای مالیات‌دهندگان فنلاندی شود (Bank of Finland, 2022). با توجه به آنچه گفته شد؛ مهم‌ترین تغییرهای پیش‌بینی‌پذیر در نظام انرژی فنلاند تا سال ۲۰۳۰ در نمودار ۱ خلاصه شده است:

نمودار ۱. تغییرها در نظام انرژی فنلاند تا سال ۲۰۳۰

Source: (Jääskeläinen and et al, 2018: 7-9)

به‌طور کلی سیاست فنلاند برای تضمین امنیت انرژی بر دو محور پیش می‌رود: سرمایه‌گذاری در انرژی هسته‌ای و خرید گاز طبیعی و ذخیره آن در لتونی (Smith, 2008: 139). فنلاند چند نیروگاه هسته‌ای دارد و روی انرژی تجدیدپذیر هم سرمایه‌گذاری کرده است تا بتواند وابستگی به انرژی روسیه را کاهش دهد. خودکفایی فنلاند در تولید برق بادی و رآکتورهای هسته‌ای در حال رشد است و همین از وابستگی به انرژی روسیه بیشتر خواهد کاست.

تجارت کالا

در قرن نوزدهم روسیه بازار اصلی صادرات فنلاند بود (۴۰ درصد کل صادرات). بعد از استقلال فنلاند، تجارت میان دو کشور به‌تقریب به صفر رسید؛ اما بعد از جنگ جهانی دوم سهم صادرات فنلاند به اتحاد شوروی افزایش یافت و به ۲۵ درصد رسید. دوباره در سال ۱۹۹۸ به‌دلیل مشکلات ارزی و اقتصادی روسیه، صادرات فنلاند به ۴ درصد سقوط کرد. از سال ۲۰۰۰ به بعد روسیه اهمیت تجاری بیشتری برای فنلاند یافت (Myller and Hannola, 2010: 15). در سال‌های اخیر چرخه تجاری میان فنلاند و روسیه و همچنین رشد، نوسان‌هایی را نیز تجربه کرده است. عوامل مؤثر بر کاهش روابط تجاری فنلاند و روسیه عبارت‌اند از: بحران مالی سال ۲۰۰۸، تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه، سیاست مقابله به مثل روسیه پس از سال ۲۰۱۴، کاهش ارزش روبل و کاهش قیمت نفت. تا سال ۲۰۱۳ و قبل از بحران اوکراین، روسیه بزرگ‌ترین شریک تجاری فنلاند بود. یک سال بعد از بحران اوکراین نیز به جایگاه پنجم سقوط کرد و صادرات فنلاند ۳۵ درصد و وارداتش ۳۷ درصد کاهش یافت (Kunz, 2018: 9). بنابر آمار سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، در سال ۲۰۲۰ به‌دلیل تحریم‌های اتحادیه اروپا بر روسیه، صادرات فنلاند نسبت به سال‌های پیش، ۸ درصد کاهش داشت (OECD, 2020: 11).

اکنون روسیه شریک سوم تجاری فنلاند پس از کشورهای آلمان و سوئد است (Szymaski, 2018: 15-16). در سال ۲۰۱۹ کل صادرات روسیه به فنلاند ۹٫۵ میلیارد دلار و صادرات فنلاند به روسیه به ۴٫۰۵ میلیارد دلار رسید (OEC, 2022)؛ بنابراین فنلاند در برابر روسیه، کسری تجاری آشکاری دارد، اما باید توجه داشت که روابط تجاری فنلاند با روسیه جنبه راهبردی دارد. همکاری اقتصادی میان فنلاند و روسیه تا حد زیادی مبتنی بر دو عامل خارجی است: قیمت نفت و گاز طبیعی و نرخ مبادله روبل در برابر یورو (Tkachenko, 2019: 10).

روسیه و فنلاند نقش بسیار متفاوتی در اقتصاد جهانی دارند. فنلاند صادرکننده کالاهایی با ارزش افزوده بالا و روسیه صادرکننده مواد خام و انرژی است. در نتیجه، این دو کشور نه تنها

باهم رقابتی ندارند؛ بلکه اقتصادشان مکمل یکدیگر است. به‌طور سنتی مهم‌ترین صادرات فنلاند شامل کاغذ و ماشین‌آلات است؛ اما در صادرات به روسیه این دو مهم نیستند. در واقع فنلاند یا مواد خام را از روسیه وارد و آن‌ها را به کالاهای صادراتی مانند ماشین‌آلات، تجهیزات، وسایل نقلیه، مواد شیمیایی تبدیل می‌کند و دوباره به روسیه می‌فرستد یا مواد خام را از روسیه به بندرهای خود وارد می‌کند و آن را به کشورهای دیگر می‌فروشد. به این فرایند دوگانه در اقتصاد، صادرات دوباره^۱ گفته می‌شود (Ollus and Simola, 2006: 28). در نتیجه، روسیه به فنلاند صادرات واقعی دارد؛ اما فنلاند صادرات دوباره دارد. صادرات دوباره به‌خودی‌خود نامطلوب نیست؛ اما تأثیر مثبت صادرات بر اقتصاد کلان را محدود می‌کند. روسیه بازار صادراتی مهمی برای شرکت‌های کوچک و متوسط فنلاند نیز هست. به‌تقریب یک‌چهارم این شرکت‌ها درگیر صادرات کالا به روسیه هستند. البته این عدد برای شرکت‌های بزرگ بیشتر است و نیمی از صادرات آن‌ها به‌ویژه در حوزه خرده‌فروشی به روسیه انجام می‌شود (Ollus and Simola, 2006: 29).

امتیاز مهم فنلاند، عضویت در اتحادیه اروپا است. به همین دلیل، روسیه تمایل بیشتری برای تجارت با آن نشان می‌دهد. فنلاند از نظر جغرافیایی نزدیک‌ترین کشور عضو اتحادیه اروپا به روسیه محسوب می‌شود. در واقع، از دیدگاه روس‌ها، فنلاند دروازه ورود به اروپا است. در بخش پشتیبانی، کالاهای ارزشمندی از راه فنلاند وارد اتحادیه اروپا می‌شود. به‌علاوه نگاه فنلاند به روسیه بسیار مثبت‌تر از دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپاست. بنابر آمار سال ۲۰۲۰، فنلاند با ۵،۷۶۹ میلیارد یورو در مقام چهارمین واردکننده کالا از روسیه قرار گرفت. البته از آنجا که این عدد ۳۴،۲ درصد از کل واردات فنلاند است (EC, 2021)؛ از این نظر در رتبه نخست در اتحادیه اروپا قرار می‌گیرد؛ بنابراین مشخص است که میزان وابستگی فنلاند به واردات از روسیه بالاتر از همه کشورهای عضو اتحادیه است. در مقابل، از نظر صادرات کالا به روسیه، فنلاند با ۳،۰۱۶ میلیارد دلار در رتبه پنجم قرار گرفته است که ۱۱،۴ درصد از کل صادرات کشور است (EC, 2021). روسیه بیشتر از نظر واردات برای فنلاند اهمیت دارد.

از دیدگاه محیط کسب‌وکار و رویه‌های قانونی، فنلاند از کشورهای پیشروی جهان و بسیار جلوتر از روسیه است. در جدول ۳ مقایسه فضای کسب‌وکار دو کشور در سال ۲۰۲۰ آمده است.

1. Re-export

جدول ۳. مقایسه فضای کسب و کار در فنلاند و روسیه

شاخص‌ها	فنلاند	روسیه
شروع کسب و کار جدید	۳۱	۴۰
مسائل مربوط به مجوزهای ساخت و ساز	۴۲	۲۶
دریافت برق	۲۴	۷
ثبات املاک	۳۴	۱۲
گرفتن وام و اعتبار	۸۰	۲۵
حمایت از سرمایه‌گذاران اقلیت	۶۱	۷۲
پرداخت مالیات	۱۰	۵۸
تجارت فرامرزی	۳۷	۹۹
اجرای قراردادها	۴۵	۲۱
حل و فصل ورشکستگی	۱	۵۷
رتبه کلی	۲۰	۲۸
امتیاز کلی	۸۰.۲	۷۸.۲

Source: (Finland statics, Doing Business Finland, 2022)
(Russian statics, Doing Business in Russia, 2022a)

جدول ۳ نشان می‌دهد که با وجود فضای مطلوب کسب و کار در فنلاند، هر دو دولت هنوز باید از یکدیگر بیاموزند. برای نمونه، در حوزه پرداخت مالیات و به‌ویژه، حل و فصل ورشکستگی فنلاند از کشورهای پیشروی جهان است. در مقابل در حوزه اجرای قراردادها و دریافت برق، روسیه جلوتر است. از سوی دیگر بنابر آمار، از نظر شاخص رقابت‌پذیری اقتصادی تفاوت بنیادین میان روسیه و فنلاند وجود دارد؛ اما وقتی دقیق‌تر شویم؛ درمی‌یابیم که اقتصاد فنلاند به دلیل کوچک و شکننده بودن نتوانسته است جایگاه خود را از این نظر تثبیت کند. در سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶ این کشور پس از آمریکا، دومین رتبه رقابت‌پذیری در جهان را داشت (EC, 2006) اما اکنون به رتبه یازدهم سقوط کرده است (Statista, 2021c). در روسیه، فنلاند به‌عنوان شریک تجاری قابل اعتمادی جاافتاده است. ملیت فنلاندی طرف مقابل مؤلفه مهمی برای ورود روس‌ها به تجارت با افراد است. در حال حاضر حدود ۹۰۰ شرکت فنلاندی در صنایع مختلف روسیه فعالیت می‌کنند (Ollus and Torvalds, 2006:8).

منارعه سال ۲۰۲۲ اوکراین، به‌واسطه کاهش تجارت با روسیه به شرکت‌های فنلاندی ضربه سنگینی زد. حدود ۲۲۰۰ شرکت فنلاندی به روسیه صادرات دارند و تحریم‌های اتحادیه اروپا شامل حال ۵۰۰ مورد از آن‌ها می‌شود. بنابر اعلام گمرک فنلاند، ۶.۹ درصد صادرات کالاهای فنلاند به روسیه در شمار تحریم‌ها قرار دارد. تضعیف روبل و موانع بانکی نیز حجم تجارت را

کم کرده است (Bank of Finland, 2022). نتیجه این وضعیت افزایش تورم خواهد بود. اگر جنگ ادامه یابد؛ قیمت مواد غذایی نیز افزایش خواهد یافت. بانک فنلاند تخمین زده است که جنگ و تحریم‌های ناشی از آن، سبب کاهش ۵،۰ تا ۲ درصدی رشد اقتصادی فنلاند خواهد شد (STTK, 2022). افزایش سالانه شاخص هماهنگ قیمت مصرف‌کننده^۱ ۴،۳ درصد بوده است که دلیل آن افزایش قیمت انرژی و برق است. اکنون نرخ تورم فنلاند ۱،۹ درصد است. اگرچه ارزش مطلق صادرات فنلاند در خرده‌فروشی و ماشین‌آلات کم است، این دو بخش ۲۵۰ هزار فرصت شغلی در کشور ایجاد کرده‌اند که وضعیت کنونی بدان ضربه می‌زند (Bank of Finland, 2022).

خدمات

سهم خدمات از اقتصاد فنلاند، ۷۰ درصد است. مهم‌ترین حوزه‌های تجارت خدمات میان فنلاند و روسیه، در صنعت گردشگری و ترانزیت است. بنابر آمار سال ۲۰۲۰، ارزش صادرات خدمات از فنلاند به روسیه در حدود ۶۳۳ میلیون دلار و واردات خدمات از روسیه ۷۵۰ میلیون دلار بوده است. نکته مهم این است که کل واردات خدمات از روسیه، مربوط به گردشگری است که در اصل به معنای درآمد برای فنلاند است و نه روسیه (OECD, 2022)؛ بنابراین مشخص است در حوزه خدمات برخلاف کالا، روسیه به‌طور کامل وابسته به فنلاند است.

فنلاند از رشد اقتصادی روسیه سود می‌برد؛ زیرا این به معنای افزایش ارزش و در نتیجه، افزایش تقاضا برای خدمات فنلاند است. فنلاند کارشناسان برجسته‌ای در حوزه تجارت و سرمایه‌گذاری دارد که روس‌ها بدان نیازمندند. شرکت‌های فنلاندی به‌طور کامل با فرهنگ و ایستارهای تجاری روسی آشنا هستند. حسی که متقابل است؛ بنابراین در کل اتحادیه اروپا هیچ کشوری به اندازه فنلاند در مورد روسیه نمی‌داند. این دارایی دیپلماتیک فنلاند نیز محسوب می‌شود. در حوزه صنایع جنگل، پشتیبانی، ساخت‌وساز و فناوری، روس‌ها وابستگی کامل به کارشناسان فنلاندی دارند تعداد زیادی از کارشناسان روس نیز در فنلاند آموزش دیده‌اند (Ollus and Torvalds, 2006: 9).

بنابر آمار منتشرشده سازمان ملی آموزش فنلاند، بیشترین تعداد دانشجویان خارجی حاضر در فنلاند، روس هستند. اکنون ۲۹۵۹ دانشجوی روس در فنلاند تحصیل می‌کنند (Hudd, 2018)؛ بنابراین فنلاند برای ورود به بازار روسیه تأیید کامل افکار عمومی را دارد. چیزی که برعکسش صادق نیست. برخی فنلاندی‌ها، روسیه را به‌عنوان تهدید می‌نگرند و از

1 Harmonised Index of Consumer Prices (HICP)

آن دوری می‌کنند. برخی دیگر آن را به چشم فرصتی پر چالش می‌نگرند. در هر صورت نگاه افکار عمومی فنلاند در مورد روسیه مثبت نیست.

تعداد زیاد گردشگران روس در فنلاند شاهد دیگری از علاقه روس‌ها به فنلاند است. بنابر اطلاعات منتشرشده از سوی اداره آمار روسیه،^۱ فنلاند دومین مقصد خارجی مسافران روس در سال ۲۰۱۶ بوده است (Szymaski, 2018: 17). البته بحران سال ۲۰۱۴ اوکراین از این نظر نیز به اقتصاد فنلاند آسیب زد. به دنبال این بحران، ارزش هر یورو به ۱۰۰ روبل رسید. همین مسئله، سبب کاهش گردشگران روس در فنلاند شد. این ضربه، دوجانبه بود و بسیاری از شرکت‌های روسی فعال در حوزه گردشگری نیز ورشکسته شدند (Olme, 2017:1). از سال ۲۰۱۶ جریان سفر عادی شد. تا ژوئیه ۲۰۲۱، ۵۰۵۰ هزار مسافر روس از فنلاند بازدید کردند. همه‌گیری کرونا ضربه دومی بود که سبب کاهش تعداد مسافران در دو سال اخیر شده است. پیش از همه‌گیری (۲۰۱۹) تعداد گردشگران روس ۸۱۴،۶۰۰ هزار نفر بوده است. با همه این‌ها هنوز هم روس‌ها رکورددار گردشگران خارجی در فنلاند هستند (Statista, 2022). در جدول ۴ مقایسه تعداد شب‌های اقامت روس‌ها در هتل‌های فنلاند آمده است.

جدول ۴. تعداد شب‌های اقامت روس‌ها در هتل‌های فنلاند

درصد	۲۰۲۰	درصد	۲۰۱۹	
۱۱/۳	۲۵۷/۹۴۸	۱۱/۶	۸۲۰/۸۸۸	روسیه

Source: (Statistics Finland, 2021b)

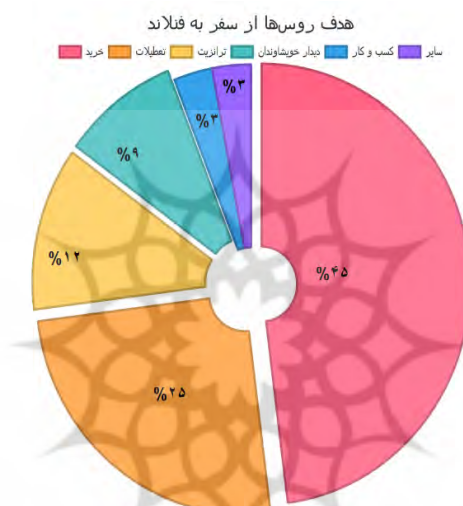
همان‌طور که مشخص است؛ همچنان ۱۱ درصد کل گردشگران ورودی به فنلاند را روس‌ها تشکیل می‌دهند. لقب فنلاند در روسیه پنجره اروپا^۲ است. فنلاند نماد اروپای امروز است؛ تنها کشور اروپایی که بسیاری از روس‌ها امکان رفتن به آن را دارند. خدمات و کالاهای فنلاندی برای روس‌ها بسیار جذاب است و مردم به راحتی و با اتومبیل شخصی یا حتی اتوبوس امکان سفر به این کشور را دارند. هلسینکی نیز به سادگی به شهروندان روسیه گذرنامه می‌دهد. بسیاری از مردم سنت پترزبورگ فقط برای چند ساعت خرید به فنلاند می‌روند. همه مراکز خرید فنلاند روبل را از مشتری‌ها می‌پذیرند.

برخی از روس‌ها نیز با هدف بهره‌مندی از خدمات پزشکی وارد فنلاند می‌شوند (Olme, 2017: 7). درس خواندن در دانشگاه‌های فنلاند برای روس‌ها رایگان است. در سال ۲۰۱۸ گردشگران روس حدود ۶۵۰ میلیون یورو (۲۱ درصد از کل درآمد یک میلیارد یورویی گردشگری) وارد اقتصاد فنلاند کرده‌اند (Business Finland, 2022: 15). در نمودار ۲ هدف

1. Russian Statistical Office
2. Window of Europe

گردشگران روس در سفر به فنلاند مشخص شده است. سومین ضربه بر پیکر گردشگری، بحران سال ۲۰۲۲ بود. نخست، روسیه، حریم هوایی خود را منطقه پرواز ممنوع اعلام کرده است. در نتیجه، امکان سفر کاهش یافته است و دوم، تنزل ارزش روبل سبب کاهش گرایش روس‌ها به سفر شده است. گفتنی است که وزارت آموزش و فرهنگ فنلاند نیز به مؤسسه‌های آموزش عالی دستور داده است از هرگونه همکاری با هم‌تایان روس خود بپرهیزند و این‌گونه، جریان مبادله علمی و دانشجو نیز متوقف شده است.

نمودار ۲. هدف روس‌ها از سفر به فنلاند

Source: (Business Finland, 2022: 7)

فراتر از گردشگری، مسئله جابه‌جایی کالا در روابط راهبردی دو کشور مطرح است. بعد از سقوط شوروی، روسیه بسیاری از بندرها خود در دریای بالتیک را از دست داد. تنها بندرهای روسیه در این دریا، در شرق فنلاند و بندر کالینینگراد است. بندر شرقی به دلیل یخبندان چهارفصل، قابل استفاده نیست. بندر کالینینگراد هم اتصال زمینی به خاک روسیه ندارد و به واسطه روسیه سفید و لیتوانی به روسیه پیوند می‌خورد (Ruutikainen and Tapaninen, 2009: 25). در نتیجه، این کشور از نظر جابه‌جایی کالا در شرایط آسیب‌پذیری قرار دارد. فنلاند شاهراه مهمی برای روسیه است و حجم بالای جابه‌جایی کالا، منبع درآمدی مهمی برای فنلاند شده است.

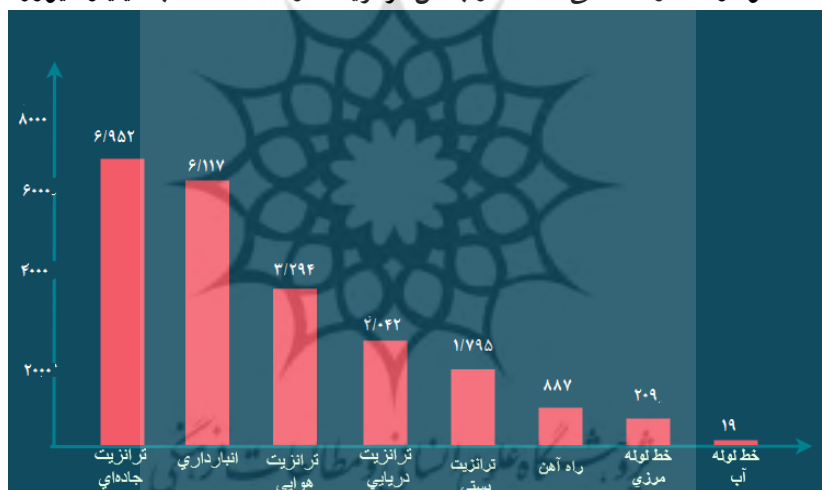
بیشترین میزان آسیب‌پذیری روسیه در برابر فنلاند در همین بخش آشکار می‌شود. فنلاند، راه‌گذر ترابری^۱ است؛ یعنی مسیری است که از نظر فیزیکی مناطق مختلفی را به هم متصل

1. Transportation Corridor

می‌کند (Myller and Hannola, 2010: 5). از سوی دیگر، ساخت مسیر ارتباطی برلین-مسکو به دلیل لزوم عبور از روسیه سفید، نیاز به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و نوسازی خدمات پشتیبانی به‌کندی پیش می‌رود. همین مسئله به وابستگی روسیه به فنلاند دامن می‌زند (Lautso, Venäläinen, and Lehto, 2005: 5).

نکته بسیار مهم اینکه در آمار گفته‌شده در مورد خدمات، درآمد جابه‌جایی کالای فنلاند آورده نشده است؛ زیرا کالاهای جابه‌جاشده متعلق به کشور جابه‌جاکننده نیستند و در آمار تجارت خارجی آورده نمی‌شوند. در سال ۲۰۰۷ درآمد فنلاند از جابه‌جایی کالا به روسیه ۳۸۰ میلیون یورو بود (Myller and Hannola, 2010: 6). بنابر آخرین آمار منتشرشده، فنلاند در سال ۲۰۱۸، حدود ۲۳،۱ میلیارد یورو درآمد از جابه‌جایی کالا داشته است (Statista, 2021). در نمودار ۳ مشروح درآمد از جابه‌جایی کالای فنلاند آمده است.

نمودار ۳. درآمد کلی فنلاند از بخش ترانزیت در سال ۲۰۱۸ به میلیارد یورو

Source: (Statista, 2021)

نام اصلی راه‌گذر جابه‌جایی کالای فنلاند، راه‌گذر نُه است. این راه‌گذر دو مسیر اصلی حمل‌ونقل شمالی و جنوبی دارد که اهمیت راه‌گذر جنوبی بیشتر است. این راه‌گذر امکان اتصال از هلسینکی به مسیر ریلی وراسیبری و از آنجا به شرق دور را نیز دارد. همچنین به‌راحتی به راه‌گذرهای یک و دو حمل‌ونقل پان اروپا متصل می‌شود. بخش جاده‌ای راه‌گذر نُه نیز از جاده هجده می‌گذرد که هلسینکی را به والیمآ متصل می‌کند (Lautso, Venäläinen, and Lehto, 2005: 57).

1. PanEuropean Transport
2. Vaalimaa

۱. مسیر شمالی: بخش زیادی از راه‌گذر شمالی جاده‌ای و ریلی است و هلسینکی را به سنت‌پترزبورگ و مسکو وصل می‌کند. امکان اتصال از هلسینکی به کشورهای بالتیک نیز با قایق‌های موتوری فراهم است. در دریا نیز اقیانوس منجمد شمالی و دریای نروژ مسیرهای اصلی کشتی‌رانی به سوی مورمانسک هستند و از قدیم برای روسیه اهمیت داشتند. آمریکا پایگاه هوایی تول^۱ را زمان جنگ جهانی دوم در گرینلند تأسیس کرد و این بر اهمیت راه‌گذر شمالی افزود (Gregory and Trujillo, 2019: 4). فنلاند می‌خواهد در منافع استفاده از «گذرگاه شمال شرقی شمالگان»^۲ نیز شریک باشد. گذرگاهی که اروپا را به آسیا وصل می‌کند و نقش مهمی در توسعه اقتصادی خاک فنلاند در لاپلند^۳ دارد (Szymaski, 2018: 17).

۲. مسیر جنوبی: حدود ۵۰ درصد جمعیت فنلاند در جنوب کشور زندگی می‌کنند. راه‌گذر جنوبی فنلاند چند نقطه مهم را به هم متصل می‌کند که در نقشه^۲ می‌بینیم.

نقشه^۲. راه‌گذر جنوبی فنلاند

Source: (Myller and Hannola, 2010: 5)

راه‌گذر جنوبی از دو مسیر فرعی، مسیر به سوی شرق^۴ و به سوی غرب^۵ تشکیل شده است. مسیر حمل‌ونقل از فنلاند، مهم‌ترین مسیر ترابری کالاهای باارزش اتحادیه اروپا محسوب

1. Thul
2. Arctic Northeast Passage

۳. Lapland: ناحیه‌ای در شمال سوئد، نروژ، فنلاند و روسیه

4. East bound
5. West bound

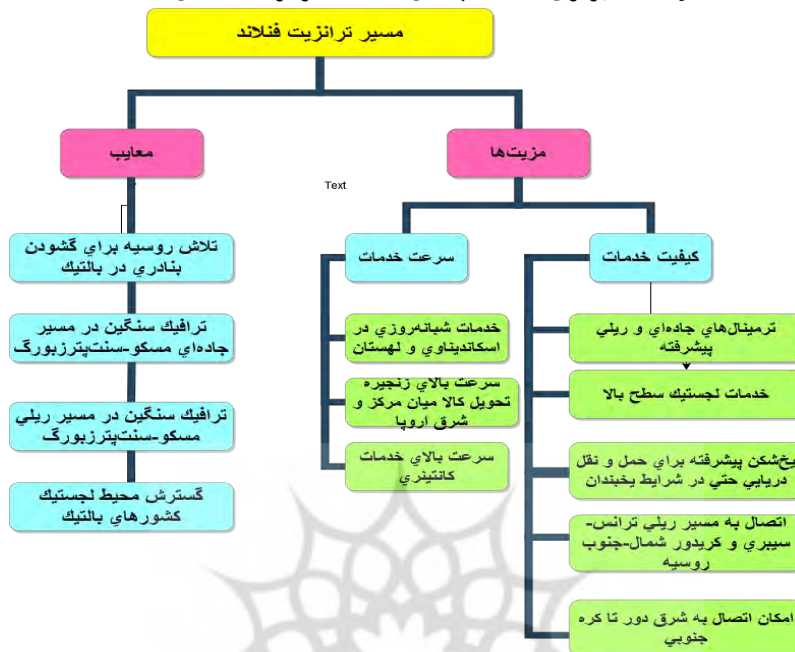
می‌شود. نقش مسیر ریلی در حمل‌ونقل به‌سوی شرق کمتر است. شامل بندرهای کوتکا،^۱ هامینا،^۲ هانکو،^۳ تورکو^۴ و هلسینکی می‌شود که برای روسیه اهمیت پشتیبانی دارند. کالاهای ارزشمند دارای ارزش‌افزوده زیاد از کل اروپا به این بندرها آمده و از آنجا به روسیه فرستاده می‌شوند. بندرهای فنلاند با بندرهای لهستان، کشورهای نوردیک و اروپای غربی پیوند شبکه‌ای و خدماتی دارند. از سویی، فنلاند به مسیر ریلی وراسیبری^۵ نیز متصل شده است و از آنجا به مسیر راهبردی شمال‌جنوب در خاک روسیه پیوند می‌خورد. این شبکه به چند دلیل راهبردی است:

- ارائه خدمات پشتیبانی کارآمد؛
- حفظ استانداردهای محیط زیستی؛
- امکان اتصالات جاده‌ای متعدد به روسیه؛
- امکان ارسال هر کالایی از فنلاند به مسکو یا سنت‌پترزبورگ در کمتر از یک روز؛
- رشد حمل‌ونقل کانتینری در قطارهای ویژه از بندرها شرق دور به فنلاند و از آنجا به روسیه (Lautso, Venäläinen, and Lehto, 2005: 5).

نکته بسیار مهم در مورد راه‌گذر فنلاند این است که در مرز کره شمالی و جنوبی مسیر ریلی کشیده شده است که فنلاند بدان دسترسی دارد. در نتیجه، امکان انتقال کالا از فنلاند به کره جنوبی به راحتی میسر است. این مسئله، راه‌گذر را برای روسیه و غرب بسیار حیاتی می‌کند (Lautso, Venäläinen, and Lehto, 2005: 59). بخش زیادی از حمل‌ونقل به‌سوی غرب از راه راه‌آهن انجام می‌شود و از آنجا به بندرها فنلاند رسیده و با کشتی رهسپار دولت سوم می‌شود. در مسیر به‌سوی غرب، ترابری جاده‌ای اهمیتی ندارد؛ زیرا بیشتر مواد خام جابه‌جا می‌شود (Ruutikainen and Tapaninen, 2009: 28). به‌طور کلی برتری‌ها و عیب‌های راه‌گذر نه در نمودار ۴ آمده است.

-
1. Kotka
 2. Hamina
 3. Hanko
 4. Turku
 5. Trans-Siberian

نمودار ۴. برتری‌ها و عیب‌های راه‌گذر ترانزیت کالای فنلاند

Source: (Author)

نتیجه

موقعیت جغرافیایی فنلاند سبب شده است در روابط اقتصادی با روسیه، از دیگر شریک‌های اروپایی خود پیشی بگیرد. در این نوشتار برای متغیر مستقل، سه شاخص اصلی مورد آزمون قرار گرفت. در هر سه شاخص، نوعی وابستگی متقابل نامتقارن میان دوطرف دیده شد. در حوزه انرژی به دلیل قدرت بیشتر روسیه، آسیب‌پذیری فنلاند بیشتر برآورد شد. با این همه، به دلیل دوجانبه‌بودن آسیب‌پذیری در حوزه‌های دیگر، هیچ‌گاه انرژی در فنلاند تبدیل به مؤلفه امنیتی نشده است. به همین دلیل، فنلاند دست‌کم در میان‌مدت می‌تواند خلأ حضور روسیه در بازار انرژی خود را تحمل کند. در حوزه تجارت کالا نیز نوعی همکاری مکمل میان دوطرف شکل گرفته است. فنلاند با وجود تهدیدها به روابط تجاری خود با روسیه ادامه می‌دهد. این کشور به دنبال مزوی کردن روسیه نیست؛ بلکه می‌خواهد همکاری‌های اقتصادی، علمی و فرهنگی خود را خارج از دایره تحریم‌ها با این کشور افزایش دهد. در مقابل، ایدئولوژی اقتصادی روسیه بر مبنای بیشینه‌سازی منافع امنیت ملی قرار دارد و نه نوسازی تجارت آزاد. همان‌طور که توضیح داده شد؛ بحران ارزی روسیه، مقابله با غرب و تأکید بر هدف‌های ژئواکونومیک نشان‌دهنده راهبردهای روسیه هستند. دست بالای فنلاند در این رابطه، توجه به خدمات و به‌ویژه بخش جابه‌جایی کالا است. البته در حوزه جابه‌جایی کالا ممکن است

محدودیت‌هایی برای دست برتر فنلاند ایجاد شود. نمونه آن‌ها توسعه پشتیبانی در کشورهای بالتیک، سیاست روسیه در مورد بندرهای داخلی خود و توسعه اتصالات جاده‌ای روسیه به اروپا است، ولی اکنون این اتفاق رخ نداده است.

در حوزه گردشگری نیز بسیاری از مشاغل روسیه با فنلاند پیوند خورده است و نوعی سود متقابل میان دو کشور وجود دارد. در نتیجه، در این شاخص نیز تأثیر بحران سال ۲۰۲۲ بستگی به این دارد که کالاهای واسطه‌ای وارداتی از روسیه تا چه حد می‌تواند با کالاهای کشورهای دیگر جایگزین شود. قیمت هم متغیر مهمی است. در حوزه نفت و گاز این مهم در حال رخ دادن است؛ اما در صنعت چوب، نیکل و مس بعید به نظر می‌رسد. بی‌شک نبود قطعیت‌های حاکم در فضای ژئوپلیتیک شمال اروپا که ناشی از اراده سیاسی به عضویت فنلاند و البته سوئد در ناتو است؛ سبب تشدید تنش‌های امنیتی خواهد شد که بر اعتماد سرمایه‌گذاران در فنلاند اثر نامطلوبی خواهد داشت. وابستگی متقابل پیچیده کوهن و نای تنها در فضای برد-برد نیست. این فضا می‌تواند تبدیل به شرایط باخت-باخت شود. یکی از هدف‌های اصلی سیاست خارجی فنلاند بنابر برنامه‌های گفته‌شده، تضمین وابستگی متقابل و همگرایی منطقه‌ای با روسیه در کنار تأمین رفاه برای شهروندانش است. فنلاند در پی گسترش روابط دو و چندجانبه خود با روسیه است. این موضوع به نوعی معمای تاریخی فنلاند است: همسایگی با روسیه در کنار جزئی از غرب بودن.

References

- Bank of Finland (2022), "War in Ukraine will Slow Finland's GDP Growth and Increase Inflation", Available at: <https://www.bofbulletin.fi/en/2022/articles/war-in-ukraine-will-slow-finland-s-gdp-growth-and-increase-inflation/>, (Accessed on: 20/5/2022).
- Business Finland (2022), "Russia: A Market Review Based on the Visit Finland Visitor Surveys 2016–2018", Available at: <https://www.businessfinland.fi/4a289c/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2019/russia---a-market-review-based-on-the-visit-finland-visitor-surveys-2016-2018.pdf>, (Accessed on: 2/5/2022).
- Doing Business (2022), "Ease of Doing Business Finland", Available at: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/finland#>, (Accessed on: 5/1/2022).
- EC (2006), "WEF Ranks Finland Second Most Competitive Country", Available at: <https://cordis.europa.eu/article/id/19333-wef-ranks-finland-second-most-competitive-country>, (Accessed on: 5/1/2022).
- EC (2021), "Russia-EU – International Trade in Goods Statistics", Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Russia-EU_%E2%80%93_international_trade_in_goods_statistics#EU_and_Russia_in_world_trade_in_goods, (Accessed on: 30/3/2021).

- EC (2022), "Balticconnector Gas Pipeline Up and Running Since 1 January 2020", Available at https://ec.europa.eu/info/news/balticconnector-gas-pipeline-ready-use-1-january-2020-2020-jan-08_en, (Accessed on: 5/1/2022).
- Fedorov, Gennady, Valentin, Korneevets, Ilya Tarasov, and Chasovski, Vladimir (2016), "Russia among the Countries of the Baltic Region", **International Journal of Economics and Financial**, Vol. 6, No. 4, pp. 1502-1506. (doi:www.econjournals.com)
- Finnish Government (2016), "Government Report on Finnish Foreign and Security Policy", Available at: <https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/1986338/VNKJ092016+en.pdf/b33c3703-29f4-4cce-a910-b05e32b676b9>, (Accessed on: 10/12/2021).
- Gregory, Michael and Morgan Trujillo (2019), **Arctic Security: The Race for Arctic through the Prism of International Relations Theory**, Portland: Portland State University.
- Harrison, Lisa (2019), **Political Research: an Introduction**. Tehran: Donya Eghtesad [in Persian].
- Haukkala, Hiski (2010), "Finnish Foreign Policy: A Brief Intro", Available at: <https://finland.fi/life-society/finnish-foreign-policy-a-brief-intro/>, (Accessed on: 2/1/2021) Retrieved from Ministry for Foreign Affairs:
- Heininen, Lassi (2014), **Foreign Policy Interests of Finland in the Arctic**, in: Perceptions and Strategies of Arcticness in Sub-Arctic Europe, by Spruds Andeis and Toms Rostoks99-117. Riga: Latvijas Arpolitikas Institus.
- Hjerpe, Riitta (1993), "Finland's Foreign Trade and Trade Policy in the 20th", **Scandinavian Journal of History**, Vol. 18. No. 1, pp. 57-76. (doi:10.1080/03468759308579247).
- Hudd, Tim (2018), "Understanding International Students Numbers in Finland", Available at: <https://www.nyyti.fi/en/blogi/understanding-international-students-in-finland/>, Retrieved from Finnish National Agency for Education: (Accessed on: 5/1/2021).
- Jääskeläinen, Jaakko, Sakari Höysniemi, Sanna Syri and Veli-Pekka Tynkkynen (2018), "Finland's Dependence on Russian Energy—Mutually Beneficial Trade Relations or an Energy Security Threat?" **Sustainability**, Vol. 10, No.10, pp. 1-25. (doi:10.3390/su10103445).
- Jääskeläinen, Jaakko, Noora Veijalainen, Sanna Syri, Mika Marttunen and Behnam Zakeri (2018), "Energy Security Impacts of a Severe Drought on the Future Finnish Energy System". **Journal of Environmental Management**, Vol. 10, No. 217, pp. 542-554. (doi:10.1016/j.jenvman.2018.03.017).
- Jakobson, Max (2006), **Finland: A Lone Wolf**, Otava: Otava Publishing.
- Keohane, Robert and Joseph Nye (2021), **From Interdependence to Global Governance**, Translated by Vahid Bozorgi. Tehran: Ghoomes.

- Kunz, Barbara (2018), **Northern Europe's Strategic Challenge from Russia**, Paris: IFRI.
- Lempinen, Hanna (2019), "Barely Surviving on a Pile of Gold", **Energy Policy**, Vol. 128, pp. 1-7. (doi:10.1016/j.enpol.2018.12.041)
- Lautso, Kari, Pirjo Venäläinen and Hannu Lehto (2005), **Transport Connections between the EU and Russia Current Status and Outlook for the Future**. Helsinki: Ministry of Transport and Communications.
- Martikainen, Toivo and Antto Vihma (2016), **Dividing the EU with Energy? Unpacking Russian's Energy Geoeconomics**, Helsinki: FIIA.
- Martikainen, Toivo, Katri Pynnöniemi, and Sinikukka Saari (2016), **Neighbouring an Unpredictable Russia**, Helsinki: The Finnish Institute of International Affairs.
- Myller, Ekaterina and Lea Hannola (2010), **Logistic Overview of Finnish Transit Transportation and Foreign Trade between Finland and Russia**, Lappeenranta: Lappeenranta University of Technology.
- Niknami, Roxana (2019), "Concluding EU- Georgia Free Trade Agreement (Opportunities and Challenges for the Islamic Republic of Iran)", **Central Eurasia Studies**, Vol. 14, No. 1, pp. 253-271 (doi:10.22059/jcep.2019.269647.449808). [in Persian].
- Ochoa, Camila and Gore, Olga (2015), "The Finnish Power Market: Are Imports from Russia Low-Cost?", **Energy Policy**, Vol. 80, No. 1, pp. 122-132. (doi:10.1016/j.enpol.2015.01.031).
- OECD (2022), "Russia/Finland". Available at: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/rus/partner/fin#comparative-services>, (Accessed on: 2/2/2022).
- OECD (2020), "Finland", Available at: <https://www.oecd.org/economy/surveys/FINLAND-2020-OECD-Economic%20Survey-Overview.pdf>, (Accessed on: 5/1/2022).
- Offshore (2019), "Baltic Connector Pipeline Ready for Use", Available at: <https://www.offshore-energy.biz/balticconnector-pipeline-ready-for-use/>, (Accessed on: 20/5/2022)
- Ollus, Simon-Erik and Heli Simola (2006), **Russia in the Finnish Economy**, Helsinki: Sitra.
- Ollus, Simon-Erik and Nils Torvalds (2006), **From Trade to Partnership**, Helsinki: Sitra.
- Olme, Anna (2017), **The Russian Outbound Tourism to Finland during the Economic Downturn**, Helsinki: University of Applied Science.
- Ruutikainen, Pentti and Ulla Tapaninen (2009), **Development of Russian Ports in the Gulf of Finland**, Turku: Center for Maritime Studies.
- Sabbaghian, Ali and Roya Rasooli (2021), "Stability Analysis of Russia-EU Energy Relations after the Ukraine Crisis from Perspective of the Interdependence

- Theory”, **Central Eurasia Studies**, Vol. 14, No. 1, pp. 177-201 (doi:10.22059/jcep.2020.280927.449842), [in Persian].
- Smith, Hanna (2008), **Russia of Challenges**, Helsinki: Ministry of Defence.
- Statista (2022), “Number of International Visitor Arrivals in Finland from January to July 2021 by Country of Origin”, Available at: <https://www.statista.com/statistics/435522/visitor-arrivals-in-finland/>, (Accessed on: 2/2/2022).
- Statistics Finland (2021), “Energy in Finland”, Available at: https://www.stat.fi/til/ehk/2020/04/ehk_2020_04_2021-04-16_tie_001_en.html, (Accessed on: 5/1/2022).
- Statistics Finland (2021a), “Renewable Energy Surpassed Fossil Fuels and Peat in Total Energy Consumption in 2020”, Available at: https://www.stat.fi/til/ehk/2020/04/ehk_2020_04_2021-04-16_tie_001_en.html, (Accessed on: 16/4/2021).
- Statistics Finland (2021b), “Transport and Tourism”, Available at: https://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_liikenne_en.html, (Accessed on: 17/8/2021).
- Statista (2021c), “Total Revenue of the Transport Sector in Finland in 2018, by Mode of Transport”. Available at: <https://www.statista.com/statistics/449004/finland-turnover-volume-in-the-transport-sector-by-mode/>, (Accessed on: 24/9/2021).
- STTK, (2022), “The Impact of the War in Ukraine on Finland”. Available at: <https://www.sttk.fi/en/ukraine/>, (Accessed on: 20/5/2022).
- Szymaski, Piotr (2018), **With Russia Right Across the Border: Finland’s Security Policy**, Warsaw: OSW.
- Tkachenko, Stanislav (2019), **Cooperation between Saint-Petersburg and Finland: Some Recommendations for the Policy-Maker**. Hjeltintalo: Centrum Balticum.
- Trading Economics (2021), “Finland Competitiveness Rank”, Available at: <https://tradingeconomics.com/finland/competitiveness-rank>, (Accessed on: 30/2/2021).
- Tutak, Magdalena, Jarosław Brodny, Dominika Siwiec, Robert Ulewicz and Peter Bindzár, (2020), “Studying the Level of Sustainable Energy Development of the European Union Countries and their Similarity Based on the Economic and Demographic Potential”, **Energies**, Vol. 13, No. 24, pp. 1-32 (doi:10.3390/en13246643).
- Tynkkyne, Veli-Pekka, Pynnöniemi, Katri, and Höysniemi, Sakari (2017), **Global Energy Transitions and Russia’s Energy Influence in Finland**, Helsinki: Government's Analysis, Assessment and Research Activities.
- Yle (2022), “Finland Replaces Russian Gas with Baltic Link”, Available at: <https://tradingeconomics.com/finland/competitiveness-rank>, (Accessed on: 20/5/2022).